

مقدمات مدیریت آموزشی

مریم شکری

نشر خردمندان

شناسنامه	شکری، مریم :
عنوان	مقدمات مدیریت آموزشی / مریم شکری :
مشخصات نشر	ایران خردمندان، ۱۳۹۳ :
مشخصات طاهر	۱۶۸ ص :
فهرست	مجموعه کتاب‌های استاد :
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۶۸۶۴-۶۹-۳ :
وضعیت فهرست‌نویسی	نویس
موضوع	ها - مدیریت و سازماندهی - راهنمای آموزشی (عالی) :
موضوع	مدرس ها - مدیریت و سازماندهی - آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی) :
موضوع	آموزش و پرورش - نقش‌ها و نقش‌ها - راهنمای آموزشی (عالی) :
موضوع	آموزش و پرورش - نقش‌ها و نقش‌ها - آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی) :
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۳ ۷۵۶۷ ش LB۲۸ :
رده‌بندی دیویی	۳۷۱/۲ :
شماره کتابشناسی ملی	۳۳۳۳۹۶ :

مجموعه کتاب‌های استاد

نام کتاب	مقدمات مدیریت آموزشی :
مدیر مسئول انتشارات	مهندس سید امین میرباقری :
مدیر تألیف	علیرضا مزرعتی :
مؤلف	مریم شکری :
مدیر تولید	مهدی سبحانی :
صفحه‌آرا	امین ستوده‌نژاد :
نوبت چاپ	اول ۹۳ :
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه :
قیمت	۸۵۰۰۰ ریال :
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۶۸۶۴-۶۹-۳ :

Kheradmandan Publications

تلفن: ۶۶۹۵۹۴۷۴ (خط ویژه)

تهران - خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - کوچه نوروژ - پلاک ۱۰

دفتر مرکزی

www.pnuparastoo.com

به برکت نام اعظم بسم الله الرحمن الرحيم بی‌نهایت است و لامکان و بی‌زمان، اما به قدر فهم ما کوچک می‌شود...
! به قدر نیاز ما فرود می‌آید... ! و به قدر ایمان راه‌گشا... ! ، ناامیدان را امید... ، گم‌گشتگان را راه می‌شود... و در
تاریکی‌ماندگان را نور...

روند تحولات اجتماعی در حوزه دانش مبین جدایی‌ناپذیر در جامعه مدرن انسان خردورز است. امروزه، انتشار آگاهی، در
قالب اسلوب‌های مدون و دقیق صورت می‌گیرد و تعریف و سیاست‌های معین در این حوزه، دسترسی آسان را به
اطلاعات امکان‌پذیر می‌نماید. ابزار انتقال اطلاعات به صورت قاعده‌مند می‌تواند در تسريع، تسهیل و تکوین امر فراگیری
در حوزه‌های دانش بسیار کارگشا باشد. انتشارات خردمندان، به سبب به‌کارگیری ابزار انتقال اطلاعات، با تمهید و به‌کارگیری الگوها
و شیوه‌های نوین آموزشی مدون در کارگروه‌های تألیف، همواره بر روی دست تا دریافت نشر آگاهی را آسان و کاربردی
نماید. با توجه به نقش و اهمیت جایگاه دانشجویان در عرصه مدیریت، با معادله انتقال و تکاپوی علمی کارگروه‌های
آموزشی ما، در قالب تعریف و تدوین سیاست تألیف، بر آن است تا نیازهای آموزشی دانشجویان را با قرار دادن در الگوهای
علمی و دقیق، نظام‌مند و به‌قاعده نموده و به نحو احسن مرتفع سازد. در این رهگذر، انتشارات خردمندان بر آن است
تا خودباوری علمی دانشجویان برای ایفای نقش‌پذیری اجتماعی آنها در عرصه مدیریت را تقویت کند و در قوام غنای
علمی آنان بکوشد، تا گام کوچکی در راستای اهداف بزرگ فرزندان این مرز و بوم که همانا پی‌رفتار و توسعه و خودکفایی
ایران اسلامی است بردارد.

من چنینم که نمودم دگر ایشان دانند
عشق داند که در این دایره سرگردانند

در نظربازی ما بی‌خبران حیرانند
عاقلان نقطه پرگار وجودند ولی

انتشارات خردمندان، در راستای تألیف کتاب‌های آموزشی دانشگاهی براساس نیازهای آموزشی دانشجویان، مبتکر طرح‌های نوین در این حوزه است. امیدواریم با بکارگیری تجارب خود، زمینه‌ساز ترغیب و تشویق دانشجویان عزیز در امر یادگیری بوده و توانسته باشیم دانشجویان را در مسیر صحیح یادگیری حوزه‌های مختلف آموزشی قرار دهیم.

نگارش کتاب‌های آموزشی، در اسلوب‌های دقیق و بدیع علمی با رعایت ظرافت‌های نوشتاری در قالب نثر ساده و روان، بر آنست تا با تعدد رفع نیازهای آموزشی دانشجویان برآید. همواره کوشیده‌ایم تا جدیدترین الگوهای علمی در نگارش کتاب‌ها ارائه شده شود. تغییر الگوهای آموزشی، در راستای بهبود و ارتقا شاخص‌های آموزشی و رفع نیازهای دانشجویان در امر یادگیری است. ویرایش و طراحی ساختار زیر، با استفاده از تجربه‌ی اساتید و نظرسنجی از دانشجویان صورت گرفته است. الگوی ارائه شده، تامل مطالب کتاب اصلی را در برمی‌گیرد:

۱. **الگوهای خلاصه‌ی نویسی:** نویسنده، خلاصه‌ی مطالب، ساختاری متنوع اما ساده دارند. در این الگوها، با توجه به هر درس، الگویی مناسب در حد مطالب انتخاب می‌شود؛ در گزینش این بخش شیوه‌ی طرح مطالب در کتاب اصلی لحاظ شده که در قالب این الگو، روند یادگیری آسان‌تر می‌شود.

۲. **بانک سوالات:** این الگو در قالب سوالات طراحی شده و تألیفی، ضمن تقویت خودسنجی در زمان مطالعه، دانشجو را در شیوه‌ی مدیریت زمان، آشناسازی با الگوهای این سوالات و انتخاب بهترین شیوه‌ی مطالعه یاری می‌رساند. طراحی سوالات، ضمن در بر گرفتن تمام مطالب کتاب، بنیای اصول علمی و صحیح ارزشیابی تدوین شده که دانشجو را در مسیر صحیح مطالعه قرار می‌دهد. در طراحی بانک سوالات، ضمن طرح سوالات کلیدی و مهم، جدیدترین آزمون‌های برگزار شده با درج پاسخ‌نامه تشریحی یا کلیدی ذکر شده است.

۳. **کاربرگ‌های متنوع آموزشی:** این طرح، ضمن تسریع و مدیریت بهیم در امر یادگیری، دانشجو را در مسیر یادگیری هدفمند و آسان قرار می‌دهد.

اگر چه معتقدیم با همکاری شما دانشجویان و اساتید محترم؛ این انتشارات به تدریج به مرحله درصدد بهبود و ارتقای مستمر کتاب‌های خود بوده و پیشنهاد نوآوری در این بخش هستیم، اما خود را بی‌نیاز از نظرات و پیشنهادات شما نمی‌دانیم. خواهشمند است انتقاد یا پیشنهادات خود را به نشانی zraati@hotmail.com ارسال نمایید.

«موفقیت شما در این ماست»

علیرضا رزاقی

۶	مقدمه مؤلف
۷	فصل اول: مقدمه
۱۰	فصل دوم: سازمان و مدیریت
۳۱	فصل سوم: تصمیم‌گیری
۴۳	فصل چهارم: تعیین اهداف و راهبردی
۴۷	فصل پنجم: سازمان و ساختار سازمان
۵۵	فصل ششم: هدایت و رهبری
۶۱	فصل هفتم: نظارت و کنترل
۶۷	فصل هشتم: ارتباط
۷۳	فصل نهم: پیشینه تفکر درباره مدیریت
۸۵	فصل دهم: مدیریت آموزش و پرورش
۸۹	فصل یازدهم: هدف‌های آموزش و پرورش
۹۵	فصل دوازدهم: سازمان و مدیریت نظام آموزشی
۱۰۱	فصل سیزدهم: ویژگی‌های مدیریت آموزشی
۱۰۷	فصل چهاردهم: وظایف مدیران آموزشی
۱۱۴	فصل پانزدهم: رهبری آموزشی
۱۲۵	فصل شانزدهم: نظام آموزش و پرورش در ایران
۱۳۱	فصل هفدهم: مبانی قانونی و اهداف و سازمان و مدیریت آموزش و پرورش از انقلاب مشروطیت تا انقلاب اسلامی
۱۴۰	کاربری
۱۴۱	آزمون جامع

مقدمه مؤلف

در طول سال‌ها تدریس دریافتم که همواره نیاز دانشجویان کتابی برای درس مربوط به مقدمات مدیریت آموزشی برای دانشجویان عزیز احساس می‌شود، به این دلیل، در صدد برآدمم جهت کمک به دانشجویان با توجه به نیازشان، مجموعه‌ی حاضر را تهیه نمایم.

ابتدا شرح درس و سپس نمونه‌ای از سؤالات پایان ترم همراه پاس‌نامه‌ی امیدیه‌ی آنها ضمیمه شده است. امید است که تلاش صورت گرفته برای کمک به دانشجویان جهت سهولت فراگیری مفید واقع گردد. در پایان کتاب نیز یک دوره آزمون قرار داده شده است تا مورد استفاده دانشجویان قرار گیرد.

مقدمه

دلایل پیدایش سازمان
و اهمیت آن

مدیریت

زمان

تعریف سازمان
اجتماعی

تعریف سازمان
اجتماعی

الگو (ساختار روابط
اجتماعی)

مجموعه یارها
و جهت گیری های
مشترک

www.ketab.ir

جوامع امروزی را جوامع سازمانی می‌نامند. بخش عمده زندگی ما در سازمان‌ها و یا در ارتباط با سازمان‌ها سپری می‌شود. سازمان‌ها یا بزرگ و پیچیده هستند (مانند سازمان‌های دولتی، سازمان‌های صنعتی، دانشگاه‌ها و ...) یا کوچک و ساده (مانند شرکت‌های خصوصی، انجمن‌های دانشجویی و ...)

دلایل پیدایش سازمان و اهمیت آن

انواع خدمات و تولیدات مورد نیاز جامعه توسط سازمانهای گوناگون فراهم می‌شود. هر سازمانی با انجام دادن وظایف چندگانه یا تخصصی، هدفهای عام یا خاصی را برای جامعه و مردم آن محقق می‌سازد. این هدفها و وظایف بسیار دشوارتر و پیچیده‌تر از آن هستند که به‌وسیله یک فرد یا یک گروه کوچک تحقق پذیر باشند. از این رو، زندگی امروز وابسته به سازمانها و پیشرفت و بقای جامعه، تابع کار و عملکرد مؤثر آنهاست.

تعریف سازمان اجتماعی

هرگاه انسان‌ها با هم برای رسیدن به هدفی می‌کنند یا هنگامی که تعدادی از افراد به اقتضای زندگی اجتماعی به همکاری می‌پردازند، الگو، روابط اجتماعی، باورها و جهت‌گیری‌های مشترک به‌وجود می‌آورند که سازمان اجتماعی نامیده می‌شود (بلاز، سکا، ۱۳۸۲).

سازمان اجتماعی به شیوه‌هایی دلال دارد که رفتار انسان تحت شرایط اجتماعی، نظم و ترتیب می‌یابد. شرایط اجتماعی مؤثر بر رفتار انسان، دو وجه اصلی دارد: ۱. الگو (ساختار روابط اجتماعی)

موجب تشکیل افراد به صورت گروه یا جمع می‌گردد و به تبع آن مقام و منزلت افراد مشخص می‌گردد.

۲. مجموعه باورها و جهت‌گیری‌های مشترک

اعضای گروه یا جمع را وحدت می‌بخشد و رفتار آنها هدایت می‌کند به عبارت دیگر معیارهای رفتاری اعضا را نشان می‌دهد و به تبع آن ارزش‌ها، هدف‌ها و هنجارهای رفتاری شکل می‌گیرند.

سازمان رسمی

سازمان‌هایی هستند که به صورت آگاهانه و براساس طرح و نقشه برای رسیدن به هدف معین ایجاد می‌شوند. در این سازمان‌ها، هنجارها و مقررات به‌صورت آگاهانه طراحی می‌شود تا فعالیت و رفتار افراد به‌صورت هدفمند هدایت گردد. مانند سازمان‌های دولتی، کارخانه‌ها، دانشگاه‌ها و ...

مدیریت

به منظور اینکه فعالیت سازمان و روابط بین افراد در جهت هدف سازمان باشد، سرپرستی، نظارت، هدایت و هماهنگی لازم است. مجموعه وظایفی که رفتار و فعالیت سازمان را در مسیر هدف، تنظیم، تصحیح، تقویت و راهنمایی می‌کند مدیریت نامیده می‌شود.

سازمان‌ها جهت استمرار فعالیت و بقای خود نیازمند مدیریت هستند. فقدان مدیریت موجب ناهماهنگی، اتلاف وقت و انرژی، انحراف از اهداف و ناسامانی در سازمان می‌گردد.